pasient». Men *Skapar vården ohälsa?* kan anbefales. Den er særskilt aktuell, nå som staten gjennom samhandlingsreformen ønsker å satse mer på forebyggende medisin.

Hasse Melbye

Allmennmedisinsk forskningsenhet
Universitetet i Tromsø

En grunnbok i endokrinkirurgi

Lennard TW, red.

Endocrine surgery

A companion to specialist surgical practice.
4. utg. 231 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders
Elsevier, 2009. Pris USD 128
ISBN 978-0-7020-3016-1

Boken er en del av serien *Companion to specialist surgical practice*.

Denne er beregnet på leger under utdanning i kirurgi eller som er ferdige spesialister som ønsker kunnskapsbasert informasjon på subspecialistnivå. Serien er også tilgjengelig i elektronisk bibliotek.

Endocrine surgery, som utkom første gang i 1997 og forrige gang ble revidert i 2005, har kapitler om parathyreoidea, thyreoidea, spyttkjertler, binyrer, arvelig endokrine sykdommer, endokrine pancreasvulster og gastrointestinale nevroendokrine tumorer. Bidragsyterne er britiske, svenske, franske og amerikanske. Boken er velredigert og har tekstinndeling i avsnitt med overskrifter som gjør det lett å finne det emnet man søker. Indekslisten er rikholdig og er en god veiviser ved detaljerte søk. Figurer og tabeller er stort sett av god kvalitet, opplysende og relevante. Hvert kapittel avsluttes med en liste over de forfatterne anser som hovedpunkter (key points). Referanselistene er fyldige. Referanser til arbeider som er av en slik kvalitet at de blir sterkt anbefalt, er merket i teksten og i referanselisten med et eget symbol. Publikasjoner som gir grunnlag for meninger på et lavere kunnskapsgrunnlagsnivå (såkalte ekspertuttalelser) er merket med et annet symbol. Flere arbeider har også en kommentar om innhold og grad av kunnskapsgrunnlag. At den viser endokrinkirurgiens vitenskapelige fundament og også dens uløste oppgaver, gir den god verdi som lærebok. Tekst og referanselister er godt ajourført frem til tidlig 2008.

Boken inneholder også et meget leseverdig kapittel kalt «Clinical governance, audit and medico-legal aspects of endocrine surgery», der blant annet indikasjonsvurdering for kirurgi, klagesaker, kvalitetskontroll og subspecialisering problematiseres på en måte som har relevans utover det endokrinkirurgiske fagfeltet.

Innføringen i og oversikten over endokrinkirurgi er utmerket og gir bakgrunn for utredning, behandling og oppfølging av pasienter. Den inneholder mer informasjon enn man forventer ved en bok på bare 231 sider, men er ikke lærebok i kirurgisk teknikk.

Papir og trykk har god kvalitet, og pris og størrelse er ikke avskrekkende. Avdelinger med endokrinkirurgi som arbeidsfelt vil også ha glede av boken, bl.a. som bakgrunn for undervisningsopplegg. I så fall bør man i tillegg ha en av de større lærebøkene på fagområdet (1, 2).

Endocrine surgery anbefales varmt til leger som er spesialister i eller er under utdanning i generell kirurgi eller i subspecialiteten bryst- og endokrinkirurgi. Lennard og medarbeidere har laget en pedagogisk fremragende liten lærebok.

Endocrine surgery anbefales varmt til leger som er spesialister i eller er under utdanning i generell kirurgi eller i subspecialiteten bryst- og endokrinkirurgi. Lennard og medarbeidere har laget en pedagogisk fremragende liten lærebok.

Jan Erik Varhaug

Avdeling for bryst- og endokrinkirurgi
Haukeland universitetssykehus

Litteratur

1. Clark OH, Duh Q-Y, Kebebew E, red. Textbook of endocrine surgery. Oxford: Elsevier Health Science, 2005.
2. Randolph GW, red. Surgery of the thyroid and parathyroid glands. Philadelphia, PA: Elsevier Science, 2003.

Kjernepensum i generell kirurgi og akuttkirurgi

Paterson-Brown S, red.

Core topics in general and emergency surgery

A companion to specialist surgical practice.
4. utg. 365 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders
Elsevier, 2009. Pris USD 128
ISBN 978-0-7020-3017-8

Denne er fjerde utgaven av et bind som er relativt godt kjent blant kirurger. De første utgavene kom i 1995, og alle fire er redigert av denne bokens redaktør samt O. James Garden – begge med arbeidssted ved Royal Infirmary i Edinburgh, Skottland. Denne boken er den første i serien på totalt åtte bøker – flere av disse er anmeldt nå i Tidsskriftet. Bokenes felles formål er å være ledsagende kompendier (ikke massive oppslagsverk) til praktiserende kirurger. De har korte kapitler som dekker dagens viten og grad av kunnskapsgrunnlag (eller mangel på dette) for å treffe fornuftige kliniske slutninger.

Denne første boken starter derfor med kapitler som introduserer leseren for kunnskapsbasert praksis i kirurgien, der grunn-

laget for litteraturvalg, studiers styrker og svakheter samt bevishierarkiet beskrives. Det er noe tungvint at flere slike «bevisnivåer» fremlegges og at man på side 14 definerer hva som er nivå «I, II og III» i denne og de sju andre bøkene. Kjøper man for eksempel bare boken som omhandler transplantasjon eller karkirurgi, mister man den informasjonen. Dette valget av gradering gjengis dog i et énsides format i de andre bøkene, og oppleves som fornuftig.

Som kjernetema betegnes også et kapittel dedikert til helseøkonomiske spørsmål og utfall. Dagkirurgi, vurdering av den kirurgiske pasient, kirurgisk risiko, ernæring, perioperativ og intensiv behandling er temaer som forekommer spredt, blandet med kapitler om hernier, perforasjoner i øvre abdomen, akutte tilstander i tynntarm og appendix samt i lever-galle-pancreas- og anorektalområdet. Abdominal sepsis beskrives sammen med abdominal kompartmentsyndrom, og buktraume for seg i et eget kapittel. Både her og ved enkelte kapitler i de andre bøkene forekommer det en del overlapping. Særlig gjelder det de gastrointestinale temaene. Men ved å gjøre det slik, kan man kjøpe hver bok for seg.

Hvert kapittel inneholder rikelig med referanser, der de viktigste studiene er markert og kommentert. Et knippe med 8–12 hovedpoenger oppsummerer hvert tema, og en rekke av kapitlene inneholder lenker til nettsider. Språket er lett og ledig, og teksten rikelig avbrutt av tabeller, illustrasjoner og faktabokser i ulike fargetoner. Med hovedforfattertyngden fra det britiske øyriket er det ikke rart at de fleste tall og helserelaterte kostnadsberegninger er mest aktuelt for Storbritannia, men ellers er stoffet allmengyldig på langt de fleste områder.

Boken synes å egne seg vel så gjerne for kirurgiske kandidater som etablerte kirurger, og kan anbefales.

Kjetil Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssykehus

Kjernepensum i lever-, galle- og pancreaskirurgi

Garden OJ, red.

Hepatobiliary and pancreatic surgery

A companion to specialist surgical practice.
4. utg. 361 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders
Elsevier, 2009. Pris USD 128
ISBN 978-0-7020-3014-7

Fjerde utgave av denne boken, som først ble utgitt i 1997, er oppdatert med kapitler som omtaler leverfunksjon og leversvikt, ikke-kolorektale levermetastaser og pancreass-